

Тетяна Григорівна Кубах

к.е.н., доцент,

ННІ БТ «УАБС» Сумський державний університет, м.Суми

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Нестійкий рух економіки України до стабільної фази розвитку, актуалізує питання покращення інвестиційного клімату, позитивні тенденції в якому забезпечують стабільність надходження інвестиційних, кредитних ресурсів та зростання ринкової вартості українських емітентів. Відсутність суттєвих структурних зрушень в економіці держави та політична нестабільність, військовий конфлікт негативно впливають на мотивацію вітчизняних, а особливо іноземних інвесторів, щодо здійснення інвестицій у реальний сектор економіки та придбання державних цінних паперів.

Іноземний капітал спроможний суттєво вплинути на впровадження технічних інновацій та прогресивних технологій у сфері виробництва, надання фінансових і нефінансових послуг, а також якість управління у промисловій та фінансовій сфері. Безумовно іноземні інвестиції, як джерело капіталу є більш привабливим, ніж кредитні ресурси, які помножують загальний державний борг. А обмеженість їх обсягу викликає необхідність концентрації на найбільш значущих проблемах та тенденціях, які мають бути враховані при покращенні інвестиційного клімату та оптимізації бізнес середовища.

Приток зарубіжних капіталовкладень, активізація діяльності середнього та малого бізнесу, а також оновлення застарілого обладнання з паралельним використанням сучасних технологій на вітчизняних підприємствах є життєво важливими для досягнення не тільки короткострокових та довгострокових

пріоритетів державної політики, а й вихід із сучасного кризового стану та шлях до підйому економіки.

Великою проблемою залишається той факт, що значна кількість паперових реформ не сприяли серйозним досягненням у забезпеченні інвестиційної привабливості та зростанню національної конкурентоспроможності.

Своєрідним барометром ділової репутації, конкурентоспроможності, а відповідно і інвестиційного клімату держави є ряд індексів, серед яких Global Competitiveness Index, World Competitiveness Yearbook, The Doing Business, Heritage Foundation (Таблиця 1.).

Дані індекси дають чіткий сигнал, що інвестиційний клімат в Україні не є комфортним для суб'єктів підприємницької діяльності, особливо в короткостроковій та середньостроковій перспективі, в наслідок відсутності практичних кроків, які б забезпечували економічну свободу та захист інтересів всіх учасників бізнес-процесів при чітких, всім зрозумілих, передбачуваних та неупереджених правил ведення бізнесу.

Особливу увагу привертає на себе, що й економічне падіння 2008–2009 рр., політична криза 2013 року, початок війни з Російською Федерацією 2014р. безумовно знизили показники інвестиційної діяльності в Україні. Про негативну тенденції на світовому інвестиційному ринку свідчить втрата позицій України у світових рейтингах за такими показниками, як Індекс глобальної конкурентоспроможності, Всесвітній індекс конкурентоспроможності та Індекс економічної свободи. Слід відмітити значне падіння останнього показника за період з 2006 по 2019 роки на 48 пунктів, водночас за весь аналізований період Україна займала останню позиції серед країн Європи. Основним фактором з точки зору інвесторів є «репресований» характер економіки країни який проявляється через відсутність дієвої правової системи в контексті захисту прав власності та верховенства права загалом, корумпованість, непрозорість державних витрат, фіскальний тиск, монополізація, олігархат, монетарна нестабільність.

Таблиця 1.

Індекси інвестиційної конкурентоспроможності України, за період 2006–2019 року

Показник	Рік													
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index) (GCI)	48 з 125	57 з 131	62 з 134	61 з 133	63 з 133	64 з 133	64 з 133	84 з 140	76 з 140	79 з 140	85 з 140	81 з 140	83 з 140	85 з 140
Всесвітній індекс конкурентоспроможності (World Competitiveness Yearbook IMD)	46 з 55	46 з 55	54 з 55	54 з 56	57 з 59	57 з 59	56 з 59	49 з 63	49 з 63	60 з 63	59 з 63	60 з 63	58 з 63	60 з 63
Індекс ведення бізнесу (The Doing Business)	124 з 155	118 з 179	139 з 178	145 з 183	147 з 183	149 з 183	152 з 183	137 з 190	112 з 190	96 з 189	83 з 189	80 з 189	76 з 189	71 з 189
Індекс економічної свободи (Heritage Foundation)	99 з 157	125 з 161	133 з 157	152 з 179	162 з 179	163 з 179	161 з 179	161 з 179	155 з 179	162 з 179	162 з 179	166 з 179	150 з 179	147 з 179

Водночас на особливу увагу заслуговує значне покращення позицій України в контексті такого показника як Індекс ведення бізнесу. Значні позитивні зміни відбулися за рахунок впровадження сучасних технологій системи започаткування бізнесу та реєстрації власності, спрощення процедури сплати податків і отримання дозвільних документів на будівництво, а також відбулось значне покращення захисту прав інвесторів.

Безумовно Україна має динамічний та розвиваючий ринок, який є дуже привабливим для іноземного інвестора з позиції дешевизни трудових ресурсів, задекларованої політики широкої приватизації, можливості вкладання в аграрний сектор економіки. Одночасно, уряд проводить ряд заходів направлених на стимулювання залучення додаткового капіталу в Україну та покращення її позиції в міжнародних рейтингах, серед основних слід відмітити:

- розвиток державно-приватного партнерства;
- створення Офісу із залучення та підтримки інвестицій;
- затвердження Національної інвестиційної ради;
- створення робочої групи при Кабінеті Міністрів України, щодо розгляду проблемних питань про порушення правоохоронними органами прав суб'єктів господарювання.

Процес інвестування в Україні має свої особливості і відрізняється складнощами з позиції міжнародних інвесторів, водночас першочерговим завданням іноземних інвестицій має бути збалансований розвиток і модернізація національної економіки.

Список використаних джерел

- 1.The Global Competitiveness Report 2019. URL:http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення 10.11.2020).
- 2.IMD World Competitiveness Yearbook 2019. URL: https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20191114160558.pdf (дата звернення 10.11.2020).

3. Doing Business 2020. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32436/9781464814402.pdf> (дата звернення 10.11.2020).

4. Economic Freedom Index – The Heritage Foundation. URL: https://www.heritage.org/index/pdf/2019/book/index_2019.pdf (дата звернення 10.11.2020).